

KONTROLL AV DJURENS MÄRKNING OCH REGISTRERING

Meddelande till gård som kontrolleras

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Ruokavirasto

PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihte)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket

PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority

P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7

GRUNDLÄGGANDE INFORMATION OM KONTROLLEN AV DJURENS MÄRKNING OCH REGISTRERING

Syftet med märkning och registrering av djur är att kunna spåra livsmedel av animaliskt ursprung från början ända till slutet av produktionskedjan. För att konsumenten ska kunna vara övertygad om att produkten är säker, ska livsmedelsproduktionen vara transparent och produkten vara spårbar ända till sin utgångspunkt. Även vid eventuella utbrott av djursjukdomar är det av största vikt att man vet var varje djur har varit, så att de djur som sannolikt fått smittan effektivt kan spåras och separeras från andra djur. För att säkerställa djurens spårbarhet är det nödvändigt att produktionsdjuren är märkta på ett tillförlitligt och heltäckande sätt, att det förs ett uppdaterat register över deras djurhållningsplatser och att djurens födelsedatum, dödsdatum, förflyttningar från och till gården samt mellan olika djurhållningsplatser anmäls till register och antecknas i djurförteckningar i enlighet med kraven.

Kontroll av märkning och registrering av djur utförs på nöt-, svin, får- och getgårdar. Minst tre procent av alla djurhållare som håller dessa djurslag kontrolleras årligen. Från och med år 2005 har kraven på märkning och registrering av nötkreatur, svin, får och getter varit en del av tvärvillkoren som är en förutsättning för betalning av största delen av jordbruksstöden till gårdarna. I stycket "Hur observationerna under kontrollen inverkar på de jordbruksstöd som betalas till gården" informeras om inverkan på de jordbruksstöd som betalas till gården på grund av observerade försummelser av tvärvillkoren.

Av de gårdar som övervakas genom besök på gården väljs 20-25 % ut genom slumpmässigt urval och resten av gårdarna väljs ut baserat på riskfaktorer. Även Närings-, trafik- och miljöcentralerna (NTM) har möjlighet att kontrollera gårdar som inte ingår i de centraliserade urvalen.

I samband med kontrollen av djurens märkning och registrering utförs ofta också kontroller av djurbaserade EU-finansierade och nationella stöd som Landsbygdsverket ansvarar för.

Kontrollen på gården utförs av NTM-centralernas och på Åland Statens Ämbetsverks kontrollörer. Övervakningen styrs och administreras av Livsmedelsverket. Kontrollerna kan meddelas i förväg, men kommissionens förordning kräver att kontroller även ska utföras utan förhandsmeddelande. Kontrollen får meddelas högst 48 timmar före gårdsbesöket.

GÅRDSBESÖK

Vid kontrollen granskas på alla gårdar registreringsuppgifterna i registret över djurhållare och djurhållningsplatser. Registreringen som djurhållare ska göras innan djurhållningen inleds, och registreringsblanketten ska överlämnas till landsbygdsnäringsmyndigheten. Avbrott i djurhållningen om minst sex månader ska också anmälas, liksom totalt upphörande eller återupptagande av verksamheten. Dessa ändringsanmälningar ska göras inom 30 dagar efter att ändringen skett.

Lägesuppgifter, djurslag och produktionsformer på djurhållningsplatserna ska anmälas till registret. Om det sker ändringar av uppgifterna för en registrerad djurhållningsplats, av djurhållningsplatsens ägo- eller innehavarförhållanden, djurslag eller produktionsinriktning eller om djurhållningsplatsen tas ur bruk, ska även dessa ändringar anmälas till landsbygdsnäringsmyndigheten inom 30 dagar efter händelsen.

Nedan informeras om det övriga som granskas vid kontrollen av de olika djurslagen.

a) Får- och getgårdar

Under kontrollen på gården granskas individers öronmärkningar samt uppgifterna i djurregistret och djurförteckningen. Varje djurs status kontrolleras på fyra olika punkter; registret, djurförteckningen, märkningen och närvaron på djurhållningsplatsen enligt följande: 1 = i ordning, 2 = lindriga brister, 3 = allvarliga brister. Den högsta siffran för djuret blir kontrollens helhetsbedömning av djuret.

Under kontrollbesöket kontrolleras också retroaktivt från och med kalenderårets början att alla anmälningstider har iakttagits då händelserna för de individuella djuren registrerats på gården. I enlighet med författningarna ska djurhållaren senast på den sjunde (7) dagen efter händelsen meddela Får- och getregistret om utmönstringar, köp, förflyttningar, hittade djur och import av djur från utlandet som denna äger eller innehar. Anmälan om födsel av lamm/killning, det vill säga moderns lamningsanmälan/killningsanmälan ska göras senast vid sex (6) månaders ålder, men om djuret innan det flyttas från djurhållningsplatsen där det föddes, ska det registreras och öronmärkas före flyttningen.

Ovan nämnda händelser ska anges i djurförteckningen inom tre (3) dagar efter händelsen. Om händelseanmälningarna görs via en elektronisk anmälningsskanal är tidsfristen för anmälningarna till får- och getregistret senast den sjunde (7) dagen efter händelsen och därmed finns inget krav för upprätthållande av en skild djurförteckning. Tidsfristen för anmälan av lamning och killning är sex (6) månader.

Ytterligare upplysningar om märkning och registrering av får och getter: www.livsmedelsverket.fi
> odlare > djurhållning > märkning och registrering > får och getter

b) Nötkreatursgårdar

Under kontrollen på gården granskas individers öronmärkningar samt uppgifterna i djurregistret och djurförteckningen. Varje djurs status kontrolleras på fyra olika punkter; registret, djurförteckningen, märkningen och närvaron på djurhållningsplatsen enligt följande: 1 = i ordning, 2 = lindriga brister, 3 = allvarliga brister. Den högsta siffran för djuret blir kontrollens helhetsbedömning av djuret.

Under kontrollbesöket kontrolleras också retroaktivt från och med kalenderårets början att alla anmälningstider har iakttagits då händelserna för de individuella djuren registrerats på gården. I enlighet med författningarna ska djurhållaren senast på den sjunde (7) dagen efter händelsen meddela Nötkreatursregistret om födslar, utmönstringar, köp och förflyttningar av nötkreatur som denna äger eller innehar.

Ovan nämnda händelser ska anges i djurförteckningen inom tre (3) dagar efter händelsen. Om händelseanmälningarna görs via en elektronisk anmälningsskanal är tidsfristen för anmälningarna till nötkreatursregistret senast den sjunde (7) dagen efter händelsen och därmed finns inget krav för upprätthållande av en skild djurförteckning.

Ytterligare upplysningar om märkning och registrering av nötkreatur: www.livsmedelsverket.fi
> odlare > djurhållning > märkning och registrering > nötkreatur.

c) Svingårdar

Under kontrollbesöket på gården räknas antalet djur per djurhållningsplats och djurgrupp; grisar, slaktsvin, unga avelssvin, suggor och galtar. Dessutom kontrolleras djurens märkningar och djurförteckningarna per djurhållningsplats. Anmälningarna om djurantal till svinregistret granskas för kontrollåret och därpå föregående kalenderår och anmälningarna om köp, utmönstring och förflyttning av djur granskas för de tre (3) månaderna som föregick kontrollen.

Minst tre (3) gånger per år ska djurhållaren anmäla till Svinregistret antalet svin som fanns på djurhållningsplatserna den första dagen i varje månad samt antalet svin som fötts och dött under månadens lopp: uppgifterna för januari–april anmäls före utgången av maj, uppgifterna för maj–augusti anmäls före utgången av september och uppgifterna för september–december anmäls före utgången av januari följande år. Köp- försäljnings- och förflyttningsanmälningar ska göras till Svinregistret inom sju (7) dagar efter händelsen. Djurhållaren ska föra en uppdaterad förteckning över djuren per djurhållningsplats.

Ytterligare upplysningar om märkning och registrering av svin: www.livsmedelsverket.fi > odlare > djurhållning > märkning och registrering > svin.

ÖVERVAKNINGSPROTOKOLL

I samband med kontrollen som utförs på gården upprättas ett observationsprotokoll över den grundläggande kontrollen. Djurhållaren får en kopia av protokollet antingen redan på gården eller senare per post.

Djurhållaren eller dennas representant har möjlighet att skriva ner sina anmärkningar i övervakningsprotokollet och underteckna det. Avsaknad av underskrift är inget hinder för en fortsatt behandling av ärendet. Underteckningen av kontrollprotokollet fråntar inte heller djurhållaren rätten att söka ändring i stödbeslutet som fattas av landsbygdsnäringsmyndigheten; se punkt "Rätt att söka ändring" på sidan 6.

FÖRVALTNINGSBESLUT OM TEMPORÄRT FÖRFLYTTNINGSFÖRBUD FÖR DJUR

Djur vars märkningar och registrering har konstaterats vara allvarligt bristfälliga (djurens status = 3) får inte överlåtas eller förflyttas från djurhållningsplatsen. Om allvarliga brister observeras hos över 20 procent av djuren på djurhållningsplatsen, gäller restriktionen förflyttning alla djur på djurhållningsplatsen. Kontrollmyndigheten som utfört kontrollen på djurhållningsplatsen fastställer genom förvaltningsbeslut ett tillfälligt förflyttningsförbud som träder i kraft omedelbart och gäller tills ärendet är utrett eller missförhållandet har avhjälpits. Det temporära förflyttningsförbudet är i kraft tills regionsförvaltningsverket ger sitt slutliga avgörande i ärendet. Utöver beslutet ges djurhållaren en begäran om utredning, om vilken beskrivs närmare i nästa stycke.

BEGÄRAN OM UTREDNING

Om allvarliga brister i märkningen och/eller registreringen av djuren (djurets status = 3) har observerats på gården, och det har fattats ett förvaltningsbeslut om temporärt förflyttningsförbud som gäller enskilda djur eller hela djurhållningsstället, ges också en begäran om utredning till djurhållaren vid kontrollbesöket. I begäran om utredning ombeds djurhållaren

- a) ge en förklaring till de omständigheter som orsakat de brister som konstaterats i beslutet OCH
- b) ge en utredning över de åtgärder som vidtagits för att avhjälpa de konstaterade bristerna

En eventuell utredning ska ges skriftligt och sändas till regionförvaltningsverket för området och på Åland till Statens ämbetsverk. Kontaktuppgifterna till länsveterinären som ansvarar för kontrollen av märkning och registrering i regionen finns på begäran om utredning. Till en utredning om exempelvis korrigerande åtgärder i fråga om brister gällande öronmärken kan t.ex. bifogas ett fotografi som bevisar att bristen har avhjälpats. För hörandet reserveras en tid om 1-2 veckor med beaktande av bristernas omfattning.

SLUTSATSER OM KONTROLLEN

Regionförvaltningsverkets länsveterinär drar den slutliga slutsatsen om kontrollen. Om allvarliga brister har konstaterats i djurens märkning och/eller registrering, fattas slutsatsen efter att tidsfristen för begäran om utredning löpt ut. I slutsatsen beaktas ett eventuellt svar på begäran om utredning. Om djurägarens genmäle visar, att bristerna har korrigerats, fattar länsveterinären beslut om att de temporära förflyttningsförbud som fastställts för den tid ärendet utreds ska upphävas. Om det inte i detta sammanhang går att försäkra sig om att de korrigerande åtgärderna utförts, ändras de temporära förflyttningsförbudet genom ett förvaltningsbeslut som ges i ärendet till permanenta förbud och en efterkontroll beordras.

Efterkontroll

Om allvarliga brister som konstaterats vid kontrollen så kräver, kan länsveterinären beordra en efterkontroll under vilken det kontrolleras att allvarliga brister rörande märkning och registrering som observerats vid den grundläggande kontrollen har korrigerats. Korrigeringarna i registren kan verifieras på administrativ väg och bristfälliga öronmärkningar verifieras genom besök på gården. Efter att bristerna har korrigerats kan förflyttningsförbuden hävas.

Slutsatser om tvärvillkoren och eventuella påföljder

På basis av observationerna vid den grundläggande kontrollen drar regionförvaltningsverkets länsveterinär slutsatser om kontrollen i bilagan till observationsprotokollet över den grundläggande kontrollen samt föreslår eventuella tvärvillkorspåföljder. Nivån beror på hur allvarlig den konstaterade försummelsen är. Brevet om hörande skickas till gården samtidigt som slutledningsprotokollet. Tvärvillkorspåföljderna fastställs ytterligare av NTM-centralens koordinator som upprättar det slutliga protokollet över alla kontroller av tvärvillkor på gården för stödåret i fråga utgående från förslagen till påföljdsprocent för de olika kontrollmodulerna.

Hur observationerna under kontrollen inverkar på de jordbruksstöd som betalas till gården

Tvärvillkoren är ett villkor för grundstöd, förgröningsstöd, stöd till unga jordbrukare, bidrag för jordbruksgrödor, får- och getbidragen, bidrag för mjölkkor, bidrag för nötkreatur, miljöersättning (miljöförbindelse och miljöavtal), ersättning för ekologisk produktion, kompensationsersättning och ersättning för djurens välbefinnande. En eventuell sanktion inverkar alltså på alla ovan nämnda stöd för gården.

Då påföljdsprocenten för tvärvillkoren fastställs, bedöms försummelsens omfattning, allvar, längd, avsiktlighet och upprepningar. Den grundläggande påföljden för försummelse av tvärvillkoren är 3 %. Om försummelsen är obetydlig kan påföljden även vara en så kallad tidig varning eller 1 %. Vid allvarlig försummelse kan påföljden vara 5 %. Om samma försummelse upprepas eller om försummelsen konstateras vara avsiktlig höjs sanktionsprocenten. Den kan höjas ända upp till 100 procent.

I situationer där inga andra allvarliga brister har observerats på gården utan endast mycket små dröjsmål som gäller registreringsanmälan för ett mycket litet antal anmälningar och mänskliga misstag vid kontrollögonblicket kan konstateras ha orsakat dröjsmålen, kan länsveterinären som drar slutsatsen om kontrollen låta bli att föreslå tvärvillkorspåföljder.

Ytterligare upplysningar om tvärvillkoren och påföljder av kontrollen av märkning och registrering finns på Livsmedelsverkets webbplats: www.livsmedelsverket.fi > odlare > djurhållning>märkning och registrering av djur>tvärvillkor.

Rätt att söka ändring

Jordbrukaren kan yrka på rättelse av förvaltningsbeslut gällande förflyttning av djur genom att överklaga beslutet hos förvaltningsdomstolen. Uppgifter om den behöriga förvaltningsmyndigheten och övriga uppgifter som gäller ändringssökande finns i den besväransvisning som medföljer som bilaga till beslutet.

Jordbrukaren kan yrka på rättelse av slutresultat om övervakning av tvärvillkor i stödbeslutet som fattas av landsbygdsnäringsmyndigheten. I anvisningarna om rättelseyrkande som bifogas besluten ges instruktioner om hur man ska gå tillväga.

Kontaktuppgifter till de regionala NTM-centralerna, regionförvaltningsverken och Statens Ämbetsverk på Åland:

NTM-central	Telefonväxel	Regionförvaltningsverk	Telefonväxel
Nyland	0295 021 000	Södra Finland	0295 016 000
Tavastland	0295 025 000		
Sydöstra Finland	0295 029 000		
Egentliga Finland	0295 022 500	Sydvästra Finland	0295 018 000
Satakunta	0295 022 000		
Birkaland	0295 036 000	Västra och Inre Finland	0295 018 450
Mellersta Finland	0295 024 500		
Södra Österbotten	0295 027 500		
Österbotten	0295 028 500		
Södra Savolax	0295 024 000	Östra Finland	0295 016 800
Norra Savolax	0295 026 500		
Norra Karelen	0295 026 000		
Norra Österbotten	0295 038 000	Norra Finland	0295 017 500
Kajanaland	0295 023 500		
Lappland	0295 037 000	Lappland	0295 017 300
Statens ämbetsverk på Åland	018 635 270		